

Legyen pápua, úr vagy béres,
Aki szeret és érez,
Isten van abban mindhalálíg,
Amíg teste porrá válik.

Az én papom is, ahogy állott,
Ugy láttam, fogja a világot.
Megölel füvet, fecskét, holdat,
Neki mindenek meghódolnak.

Jézus testvére, öreg bátyó,
Ki talán otthon sertésvágó,
Mondd el nekünk is titkos nyelven,
Hogy minden ember így szeressen.

Bárdosi Németh János.

TANÍTÁSOK – VÁZLATOK

1941. december 3. hete.

Olvasás és olvasmánytárgyalás.

III. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A koldúsgyermek c. olv. tárgyalása. (Jókai Mór.)

Nevelési cél: A másokon való segítség érzésének felkel-
tése.

I. Előkészítés. a) Számonkérés. A legutóbbi órán tár-
gyalt olvasmány felújítása.

b) Célkitűzés. Milyen ünnep előtt állunk? Mit ünnepe-
lünk karácsonykor? Milyen szokások vannak nálunk ka-
rácsonykor? Minden magyar gyermeknek hoz karácsonykor
karácsonyfát a kis Jézuska? Nem is lehet addig igaz szívből
örülni, amíg minden magyar gyermek asztalán ott nem áll a
— akármilyen kicsi — karácsonyfa, a szeretet fája s alatta
a szeretetnek — bármilyen kevés — megnyilvánulása.

Elolvasok nektek egy szép történetet. Jókai Mór írta, az
egyik legnagyobb magyar mesemondó, regényíró.

II. Tárgyalás. a) Az olvasmány bemutatása.

A koldúsgyermek.

Apját leütötte a hajókötel és a vízbe fulladt. Anyja mo-
sónő volt. Éjszakai munkában meghűtötte magát. Forró lázt
kapott s meghalt. A kislíú egyedül maradt.

Mikor édesanyját is kivitték a temetőbe, a kislíú elgon-
dolta magában: „Már most ki fogja nékem mondani: kedves
kis fiam? Ki fog énnekem kenyeret adni reggel, este? Ki vet

nekem már ezután ágyat? Ki ad rám tisztát, ha elszennyese-dek? Ki vesz az ölébe, ki csókolgat meg, hogyha valamim fáj?”

A szomszédok is elköltöztek, ki ide, ki oda. Idegenek jöttek a régiék helyébe. Ha megjelent náluk a kisfiú, azzal fogadták: „Mit akarsz? Mit keresel itt? Takarodjál innen!”

El is takarodott szegény. Kiment az utcára, ahol senkit sem ismert. Megállt szépen egy szögletnél s úgy nézett a jövőmenő emberek szemébe. Azt nézte, nem hasonlít-e valaki az apjához, anyjához, hogy azt megszólítaná? Hiába nézte azokat. Az embereknek más dolguk van, mint az ógyelgő gyermekekre ügyelni. Aki a mai világban akar valamit kapni, annak ki kell nyitni a száját. Az olyan koldús, aki csak sírni tud, meghalhat éhen.

Meg is halt volna éhen a kis fiú mindjárt az első két napon. De egy jámbor öreg gyümölcsárús asszony árult ott azon a szögleten, amelyikhez a kis árva szegődött. A jó asszony csak nézte, nézte, mit ácsorog az a kis fiú ott olyan sokáig. Talán bizony lopni akar? Mikor aztán látta, hogy estig nem mozdul onnan, megszánta. Kiválasztott számára egy ütődött almát.

— Fogd, hanem aztán már eredj haza! — mondta neki.

A kis fiú hozzá volt szokva a szófogadáshoz. Ahogy mondták neki, hogy menjen haza, szépen elindult hazafelé.

Akkor már este volt. Este pedig a nagy városban minden ház ajtaja be van zárva. A kis árva fiú úgy elsirdogált magában, amikor elgondolta, hogy neki sehová sem lehet bemenni. Ő reá sehol sem várnak. Az ő számára sehol sem vetettek ágyat.

Összehúzta magát egy kapu szögletében. Ott nagy sirtában elaludt. Álmában megölelgette a követ. Olyan jó volt, hogy gyenge tagjait a szél ellen védelmezte! Azt mondta a kis fiú a kőnek; „Édesanyám!”

Éjtszaka sokszor fölébédtt, hiszen olyan erősen fújt a hideg szél. Nyögve fordult a másik oldalára, hiszen olyan kemény volt az ágya.

Másnap megint felkereste a jó kofaasszonyt. Az asszony látta, hogy olyan bús, szegény fiú! Ismét nekiadta ételmardékát.

Harmadnap, negyednap megint ott találta a fiú a jó öregasszonyt. De ötödnap már hiába várt rá a szögleten. Sokan jöttek-mentek az utcán. Még többen, mint máskor. Csak az öregasszony nem jött.

A kis árva fiú végre megkérdezte egy féllábú koldústól:

— Hol van most a jó néni?

— Ma nem fog itt árulni, fiam, — felelt neki a koldús —, mert ma ünnep van.

— De hát miért van ünnep?

— Mert ma született a kis Jézus. Látod, kis fiam, hogy mennek az emberek a templomba.

— Ahova annyian mennek, oda tán nekem is szabad bemenni! — gondolta a kis árva.

S hogy örült, mikor látta, hogy ebből a nagy-nagy házból nem utasítják ki. Pedig ennél a nagy-nagy háznál szebb háza senkinek sincsen. Itt nem kérdik tőle: Mit akar? Engedik ott gyönyörködni abban a sok szép éneken. Ott lehet a sok ékes öltözetű úr között.

Egy tiszteletreméltó ember aztán sokat beszélt ott a népnek. Elmondta, hogy a kis Jézuska jászolban, pásztorok között született. Szegénységben, nyomorúságban élt. És szerette a gyermekeket mindig.

Ugy elhallgatta volna a kis árva napestig, amit ez a tiszteletreméltó férfi beszélt.

Egész estig mindig talált templomot nyitva. Este aztán azokat is becsukták. A kis árva ismét az utcán maradt.

Sok, sok ablak ki volt világítva. Fényes hintók robogtak fel s alá. Ragyogó kirakatokban fenyőfák álltak égő viaszgyertyákkal, cukorangyalkákkal, picike bölesőkkel. Jézuska aludt a bölesőkben.

A kis árva úgy el tudta azokat nézni!

Mosolygó asszonyságok jöttek a boltokba. Vásároltak azokból a tündéri szépségekből. Ki-ki vitte haza kis fiának, kis leányának, amit a Jézuska küldött nekik.

Olyan szép a kis Jézus születésnapja!

Csak olyan hideg ne volna ezen a napon! Jó azoknak, akik meleg kályha mellett, édesanyjuk keblén hallgathatják a szél süvöltését! De aki nem tudja, hogy hová menjen haza ilyen zord időben!

Ismét csak visszatért a kis fiú a templom ajtajához. Ott letérdelt s kis kezeit összetette:

— Édes Jézuskám! Te úgy szereted a gyermekeket! Ha volna szükséged olyan kis szolgára, amilyen én vagyok, vegyel engem magadhoz!

A Megváltó meghallgatta kis szolgája kérését. Magához vette őt, akit senki sem tartott magáénak a földön. A kis gyermek a templom előtt elaludt és felébredt a mennyországban.

Ti, kik vigadtok s örültök szent karácsony napján, emlékezzetek meg azokról, akik éheznek és szomorkodnak, hiszen olyan kevés magyar gyermek játszik ma már a magyar karácsonyfák alatt, ne kérezkedjen fel kis szolgának idő előtt egyetlen magyar gyermek sem Jézuskához...

b) Az olvasmány által szerzett élmények megbeszélése.

c) Gondolatesoportonkénti tárgyalás és szómagyarázat.

A kis fiú árván marad.

Elgondolkozik nagy árvaságán.

Egy jólelkű árúsasszony pártfogásába veszi.

Karácsony napján nem találja ott pártfogóját.

A templomba kerül s ott hallja, hogy a kis Jézus születésnapja van.

A kicsi Jézus nagyon szerette a gyermekeket.

Ráesteledett, megint kiszorult az utcára.

Elment a templomhoz s kérte a kis Jézust, szólítsa magához.

Ne engedjük elpusztulni a szegény magyar gyermekeket!

D) Elmélyítés. Ilyenkor, karácsony felé minden ember szívében megmozdul a szeretet szava. Igyekszik jót tenni másokkal, a nála szegényebbel vagy akiket szeret. Ne menjünk el mi se ez ünnep mellett részvétlen szívvel. Szegények vagyunk? Gondoljunk azokra, akik nálunk is szegényebbek! Nem tudnánk ezen az estén náluk begyujtani a kályhába? Nincs otthon valami elhasznált ruhánk a szegény gyermekek számára? Vagy valami elfelejtett régi játék, ételmaradék, vagy... talán a legszebb dolog, amit magyar gyermek tehet, adjon abból az ételből valamit a nála szegényebbnek, amit ő enne meg karácsony ünnepén. A kis Jézus nem fogja elfeledni az ilyen jótettet, ez lesz neki a legkedvesebb, amit adhatunk!

Karácsony estéjén aztán érezni fogjuk, hogy az lesz a legnagyobb ajándékunk, amit ilyen jócselekedet után a saját lelkiismeretünk mond jutalmul nekünk.

Karácsony után mindenki elmondja, kivel és milyen jót tett.

III. Összefoglalás. Az olvasmány tartalmának gondolatcsoportonkénti elmondatása. Az olvasmány tartalmának összefüggő elmondatása.

1941. december 2. hete.

Számolás és mérés.

IV. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Kivonás. Fizetés nagyobb pénzzel.

Nevelési cél: Gyakorlati számítások iránti érzék kifejlesztése.

I. *Előkészítés.* a) Számonkérés. A kocka határoló lapjairól tanultak felújítása.

b) Célkitűzés.

II. *Tárgyalás.* a) Szóbeli.

1. Számláljatok visszafelé 100-tól 2-vel, 99-től 2-vel! 3-val! 4-ével! Stb.

2. Mennyi 7 tízes — 3 tízes?

Megoldás: 7 tízes — 1 tízes — 1 tízes — 1 tízes =
4 tízes.